

Suntem întotdeauna (sau ar trebui să fim) capabili de a comenta o carte proaspăt citită. Când spun „a comenta” reduc foarte mult din semnificația verbului și rezum totul la a spune dacă ne-a plăcut sau nu, dacă a lăsat ceva „urme” în conștiința noastră, sau mai simplu, dacă-i o carte bună sau nu.

„**Șapte păcate împotriva Spiritului**” se detașează de aceste particularități – subiective, normale, pe care un cititor le poate spune despre carte. Nu-i nevoie decât să parcurgi una-două pagini din preambulul lucrării, căruia autorul îi spune frumos și adevărat „prolegomene”, sau, în alți termeni cu care suntem mult mai familiarizați, partea introductivă care „te pregătește” pentru mesajul științific pe care-l vei descoperi în lucrare pentru a înțelege că ai în față ta o carte „plină” după conținutul de idei. O carte extrem de densă, impecabil structurată, cu „plimbări” prin istoria sau miturile umanității, prin scrierile sfinte, prin modernismul ultimelor decenii, cu internetul care ne acaparează viața din ce în ce mai mult, cu degradarea continuă a spiritului de locuitor al Cetății sau al Europei creștine (încă).

Sincer, n-am numărat dacă păcatele împotriva spiritului surprinse de autor sunt, într-adevăr, șapte. Revin cu constatarea că bogăția de informații este foarte vastă, prezentată curgător, cu acel „ceva” care-l face pe cititor să dorească să fie lăsat în pace de toată lumea pentru a mai citi câteva pagini dintr-o carte incredibil de interesantă!

Profesorul Nicolae Iuga este un cunoscut filosof, un erudit și un cunoscător absolut al subtilităților pe care limba română le are din plin. Autorului îi place să argumenteze o idee folosind exprimarea concisă și plăcută cititorului. Un exemplu:

„În regimurile politice totalitare, fabula-romanul, proza de ficțiune în genere – reușea să sondeze și să releve adevărul istoric, în timp ce Istoria masca adevărul istoric cu ficțiuni ideologice.”

Numai cine a trăit atunci știe câte bucurii ne provocau unele romane prea complicat scrise pentru cei care făceau cenzura și cărora le scăpau idei care nu erau în conformitate cu principiile eticii comuniste cu care eram bătuți la cap toată ziua. Istoria era falsificată (oare azi cum o fi?...). De multe ori, un roman de care făceai roș în condiții de „illegalitate”, spunea mai mult și mai exact decât un tratat de istorie.

Autorul spune – știm asta, dar ne prefacem că nu știm – că purtăm măști când suntem în public. Nu ne arătăm adevărata față – sau (re)sentimentele față de semenii noștri – decât în

primii ani ai existenței noastre. Atunci omul se manifestă zgomotos când nu-i convine ceva, sau se bucură sincer cu alte prilejuri. Fragmentul de mai jos spune și mai mult despre masca pe care o purtăm în lume:

„Tensiunea intrinsecă a măștii este dată de faptul că noi trebuie să ghicim un ceva ce există în spatele ei, un ceva real, simbolic sau alegoric, un chip adevărat al purtătorului de semn. Semnificația măștii este completată de vocea, cântecul sau strigătele purtătorului.”

Poate că suspiciunea cu care ne studiem unii altora aproape imperceptibilele schimbări faciale este exagerată câteodată. Dacă în spatele măștii nu există nicio semnificație, zice prof. Iuga, avem doar o mască în sens fizic: de gaze, cosmetică, etc. În continuare, autorul face etimologia cuvântului „mască”, plușând abil spre alte cuvinte derivate.

„În limba latină, masca era numită cu cuvântul persona (sonus-sunet, sonare-a suna, iar per-sonare-sunetul care răzbate din spatele măștii).[...]. Tendința de a transforma masca în adevăr, adică fața în chip, duce la închipuire, la ceva neadevărat, la imagine falsă, incluzând aici în primul rând închipuirea falsă despre sine.[...]. Tendința opusă, de a transforma adevărul în mască, respectiv adevăratul chip al omului în față circumstanțială,[...] duce evident la fățarnicie.”

Expozeul făcut de distinsul profesor universitar se îndreaptă apoi spre lumea imaginilor (a televiziunilor care, la întrecere între ele, fac emisiuni doar pentru „o anumită parte a publicului telespectator”)

„Imaginea provoacă mai cu ușurință emoții, [...] nu este un element de construcție pentru intelect sau pentru rațiune. Imaginea nu este destinată pentru cei care gândesc, ci ea este pentru cei care reacționează fiziologic. Imaginea este ideală pentru manipulare.[...]. Spre deosebire de nivelul inferior al imaginii, gândirea propriu-zisă nu are nevoie de aparența colorată a lumii senzațiilor[...].”

Admir densitatea de idei din această carte care are aproximativ 150 de pagini, dar nu renunț la spiritul (tot spiritul!...) critic și semnalez în continuare și câteva divergențe de idei. Citesc următorul pasaj:

„Geometria euclidiană ne dispensează de referențialul obiectelor empirice, pentru că nicăieri în experiență noi nu am întâlnit cercuri perfecte, tringhiuri perfecte ș.a.m.d.”

Nu pot fi de acord cu ideea imperfecțiunii cercului sau a triunghiului euclidian la scară redusă! Dacă privim lucrurile la scară mai mare, geodezic, atunci da...triunghiul, cercul, pierd din perfecțiunea aparentă. Apoi prof. Iuga evidențiază rolul geometriei analitice, care se dispensează de figurile geometrice în favoarea ecuațiilor algebrice.

Fascinați de istoria scrisului și de evoluția lui peste milenii, uităm (sau acum aflăm) că egiptenii antici aveau două feluri de scriere: una pentru toată lumea (demotică) și alta sacră (hieroglifică). Cea din urmă era accesibilă doar celor inițiați, deși era iconică.

Făcând subtil trecerea la lumea modernă, autorul spune, cu o tristețe pe care o intuiesc „printre rânduri”, că un copil format în lumea vizualului

„Nu va avea nici exercițiul abstract, nici obișnuința și nici plăcerea lecturii[...].”

Completez că nu numai scenele violente pot avea „priză” la un copil care se uită la tv. Știrile cu burtoși care cântă despre dușmani și bani sunt, în aceeași măsură, un lucru negativ.

Mai departe, când discută despre diferența de mentalitate dintre creștini și musulmani referitoare la relațiile sexuale, N. Iuga folosește sintagma desînfalnită azi de „femeia cu barbă”. Citind, mi-a venit în minte întrebarea de ce nu zice nimeni bărbatul cu rochie? Poate n-ar trebui să trecem așa de ușor peste constatarea: femeie cu... în locul echivalentului bărbat cu...

Încet-încet, profesorul Iuga mută privirea sa critică spre lumea de azi, cu pericolele fanatismului religios de care mai marii Europei nu și-au dat seama. Sunt foarte diplomat scriind aceasta...În 2009, arăta fostul ministru francez de externe Roland Dumas, înainte cu 2 ani de izbucnirea războiului civil din Siria, SUA, Israelul și Marea Britanie au finanțat înarmarea unor grupări jihadiste radicale anti-Assad, din care s-a format Statul Islamic de mai față.

„Musulmanii au arme primitive, dar au o religie vie. Occidentalii au arme mai performante, dar au o religie moartă.”

Constată autorul cărții. Să nu uităm că religia noastră – moartă, conform citatului – era mult mai prezentă în viața comunității acum câteva sute de ani. Era atât de activă, încât unii oameni erau arși pe rug! În ceea ce privește „moartea religiei” (se înțelege că autorul vorbește despre cea creștină), eu văd cu totul altceva. Religia creștină nu-i deloc moartă. E vie și mai îngăduitoare, mai tolerantă. Lumea continuă să meargă la biserică, să creadă în Acel Ceva care-i supraveghează și care îi poate apăra de necazuri. Diferența dintre cele două religii invocate de Nicolae Iuga în fragmentul de mai sus este „doar” de câteva sute de ani. Și asta se vede...

De la vestigii istorice la cuvinte a căror semnificație poate era necunoscută, la interesante formulări lingvistice, la pasaje apocaliptice din Biblie, toate făcute de Nicolae Iuga cu înțelepciune. Citesc în lucrare că Tel-ul este o colină formată din straturi succesive de cetăți din diferite perioade istorice. Autorul dă exemple de astfel de tel-uri, printre care și Tel Megiddo, denumire care

„prin fuziune și corupere lingvistică a dat în limba greacă cuvântul „Armagedon”.

”
Corupere lingvistică”

e o expresie care mi-a plăcut foarte mult!

Nici aspectul politic al lumii actuale nu putea scăpa de critica autorului, care spune că un regim politic autoritar e considerat de SUA

„prietenos”

(suntem invitați să citim

„servil”

), pe câtă vreme un alt regim politic –cum este cel al Federației Ruse e catalogat ca „nedemocratic” (acum autorul ne invită să citim că este un regim politic având „demnitate proprie”). Din nou, intru în contradicție cordială cu autorul, subliniind că despre situația politică din Rusia – nedemocratică sau democratică - nu știm prea multe. Doar constatăm că din când în când unii oponenți ai regimului sunt asasinați. Atunci care-i adevărata față a afirmațiilor? Eu spun că nu putem tranșa problema așa de ușor...

Autorul constată cu mâhnire că România e integrată cu frenezie în turismul religios de azi, aducător de profit de pe urma turiștilor. Chiar personalul religios din locurile de cult e altceva decât ar trebui să fie.

„...călugării sunt salahori pe șantiere, iar călugărițele devin recepționere de hotel, cameriste, bucătărele, spălătorese.”

Am găsit o sinteză deosebit de exactă despre lumea în care trăim:

„Turismul a devenit acum o adevărată religie într-o lume al cărei Dumnezeu este banul.”

O parte importantă a eseului profesorului Nicolae Iuga este rezervată scrisului, raportului dintre scriitor și cititor, cărți și maculatură ieftină. Ni se repovestește vechiul mit egiptean al inventării scrisului de către zeul Toth. Urmează argumente pro și contra scrisului și mai cu seamă despre implicațiile stocării informațiilor prin scris. Pagina 92 a lucrării poate fi de folos celor interesați.

Cărțile au avut întotdeauna de suferit, nefiind toate în spiritul vremii sau vremurilor. Multe dintre ele au fost distruse. Autorul eseului ne informează (citantu-l pe Hegel) că prima carte distrusă a aparținut filosofului Protagoras din Abdera (487-420 î.H.), care ar fi scris în „Despre zei”:

„În ceea ce îi privește pe zei, nu pot să știu nici că există și nici că nu există, căci multe sunt cauzele care împiedică cunoașterea, dat fiind atât obscuritatea problemei, cât și scurtimea vieții omenești.”

Profesorului dr. N. Iuga nu-i putea scăpa o filipică pe deplin justificată împotriva celor care au obținut diploma de doctor în domenii în care au prea puține cunoștințe pentru dobândirea onorantului titlu.

„O diplomă de doctor într-un domeniu oarecare, la pachet cu un plic cu bani, îi aduce deținătorului o promovare în administrația publică sau intrarea pe ușa din dos în învățământul universitar, dar totodată îi poate procura și satisfacerea unei vanități personale patologice.”

Nu numai că sunt de acord cu aproape tot ce scrie în această carte, dar, dacă s-ar putea, l-aș felicita pe cel care a scris-o pentru ultimele cuvinte din acuzatoarea, dar corecta lui frază!

Sunt, totuși, două fragmente în „Șapte păcate împotriva spiritului” care, după părerea mea, se contrazic între ele. Le citez:

„...soția lui Robert Kagan, Victoria Nuland, cu ascendență rusească și vorbitoare a limbii ruse, a fost repartizată să inițieze destabilizarea politică a Ucrainei, în primăvara anului 2014.”

Câteva pagini mai departe:

„Adjunctul secretarului de stat Victoria Nuland, provenind dintr-o familie originară din Rusia, rusofonă și o rusofobă inversunată în același timp, [...] a declarat că „SUA au investit în Ucraina cinci miliarde de dolari [pentru] atingerea intereselor americane în Ucraina[...].”

Sunt două fragmente care m-au pus pe gânduri. Din primul aflăm că doamna Nuland, știitoare a limbii ruse, a fost „repartizată”(?) să destabilizeze politic un vechi dușman al rușilor, Ucraina. Apoi, din al doilea fragment aflăm că aceeași distinsă doamnă, rusofonă (deci vorbitoare de limba rusă - ni se reconfirmă aceasta) și rusofobă (altfel spus care-i urăște pe ruși) a declarat că SUA au investit bani mulți pentru „îndreptarea” Ucrainei spre Nato și UE. Până la urmă, Victoria Nuland, cu ascendența ei rusească și SUA, cum au procedat cu vecina noastră de la nord? Au destabilizat-o, sau au „ajutat-o să se integreze în structurile euro-atlantice? Sau totul depinde de nuanțe?

Alt aspect pe care-l consider nelămurit este cel legat de informația (dată fără precizarea sursei sau și mai bine a surselor!) că protestatarii din Kiev au fost plătiți cu echivalentul a 15-20 de euro pe zi de persoană. Sincer, nu prea cred că ucrainenii ar fi atât de ușor de manipulat! Părerea mea este că dorința de a circula liber prin Occident sau de a putea lucra pe-acolo i-a scos în stradă. La aceasta se adaugă normala dorință de a se vedea ieșiți o dată pentru totdeauna de sub influența „amabilului” vecin Rusia! Am scris un articol pe tema aceasta, „UE, acum îți place ce-ai făcut?”, în care mi-am spus punctul de vedere mai nuanțat.

În ultimele pagini ale cărții, autorul reamintește

„care sunt cele patru „învățăături religioase incontestabile [...] prezente în mai multe religii ale

lumii.”

Nu le reiau aici, dar la cea de-a treia, - „Spre o cultură a toleranței și sincerității”- o veritabilă și pe deplin justificată diatribă împotriva instituțiilor unui stat care își tratează cetățenii cu neadevăruri, se invocă porunca biblică „Să nu minți!” Deși pare paradoxal, imperativul biblic „să nu minți!” nu poate fi echivalentul afirmației pozitive „spune adevărul!”, deși autorul consideră că cele două formulări reprezintă aceeași idee. Domnia sa se referă la mass-media când afirmă aceasta. Într-adevăr, în acest domeniu minciunile sunt zilnice...dar există o foarte mare diferență între a nu minți și a spune adevărul! Dacă spun „e ora 8”, dar de fapt e 8 și 1 minut, nu înseamnă că mint. Spun numai un neadevăr (explicabil prin lipsa unui ceasornic performant sau printr-o eroare de citire).

Aceste ultime fragmente ale comentariului meu nu scad cu siguranță cu nimic din consistența excepțională a cărții. În paginile ei sunt concentrate extrem de multe informații și comentarii interesante făcute de autor.

Salve Magister!